

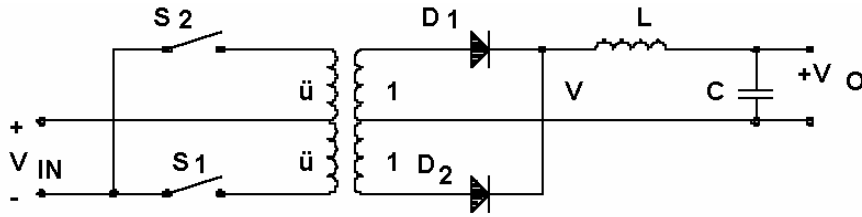
ENDÜSTRİYEL ELEKTRONİK

(Yılsonu Sınavı)

Süre 90 dakikadır. Soruların tümü yanıtlanacaktır. Kendi not ve kitaplarınızdan yararlanabilirsiniz. Sorular eş puanlıdır.

1. Şekildeki puşpul, primerden anahtarlamalı çeviricide nominal çıkış akımı $I_{Omax} = 10A$, $I_{Omin} = 0.1A$, çıkış dalgalılığı $\Delta V_O \leq 40 mV$, çıkış gerilimi $V_O = 15V$ olacaktır. Anahtar ve diyot kayıpları ihmal edilmeyecektir ve $V_{sat} = 3V$, $V_D = 0.8V$ olarak verilmiştir. Giriş gerilimi 220V'luk şebeke geriliminden doğrultularak elde edilmektedir. Anahtarlama frekansı 100 kHz, $t_{ON}/T = 0.4$ olacaktır.

Trafonun ü çevirme oranını bulunuz, L ve C değerlerini hesaplayınız.

Şekil-1

2. Şekil-2'deki JFET'li akım kaynağında JFET için $\beta = 2.5 \times 10^{-3} A/V^2$, $V_P = -2.5V$, $\lambda = 0.01 V^{-1}$ olarak verilmiştir. $V_{ref} = 2V$, $V_{CC}^+ = 25V$ dur.

JFET'in tanım bağıntısı

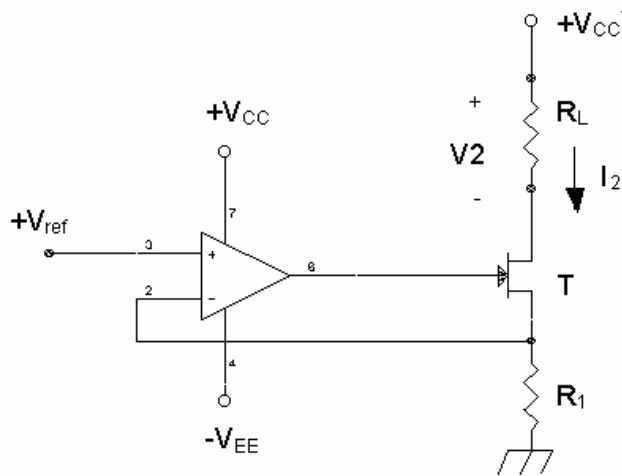
$$V_{GS} - V_P \leq V_{DS} \text{ (doyma bölgesi) için } I_D = \beta \cdot (V_{GS} - V_P)^2 \cdot (1 + \lambda \cdot V_{DS})$$

a- $I_2 = 5 mA$ olabilmesi için R_L hangi değerde seçilmelidir?

b- R_L yük direncinin maksimum değerini bulunuz.

c- Çıkış direncinin $r_o \geq 10^9$ Ohm olabilmesi için işlemsel kuvvetlendiricinin açık çevrim kazancı ne olmalıdır?

d- İşlemsel kuvvetlendiricinin kazanç-band genişliği çarpımı 2 MHz olduğuna göre, devrenin eşdeğer çıkış kapasitesini hesaplayınız.

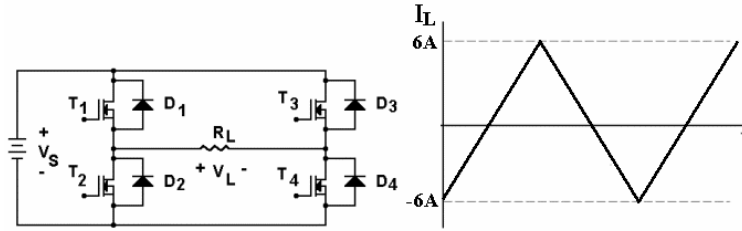
Şekil-2

3. Şekil-3a'daki köprü devrede MOSFET'ler frekansı $f = 100 \text{ kHz}$ olan bir karedalga ile sürülmektedir. Besleme gerilimi $V_S=48\text{V}$ dur ve devre bir R-L yükünü sürmektedir ve akan akımlar zamanla Şekil-3b'de gösterilen biçimde değişmektedir. MOSFET karakteristikleri Şekil-3'te görülmektedir. Sürücü kaynakların gerilimleri $V_{GG} = 12 \text{ V}$ olarak verilmiştir. 25°C için $R_{Dson} = 0.3 \text{ Ohm}$, eşik gerilimi $V_T=3\text{V}$ dur. Diyotlar için $V_{fort}=0.7\text{V}$ dur.

a- Devrede MOSFET'lerin toplam iletme girme sürelerinin $t_{ON} \leq 135\text{nsn}$ olabilmesi için sürücü kaynak iç direnci R_S nasıl seçilmelidir?

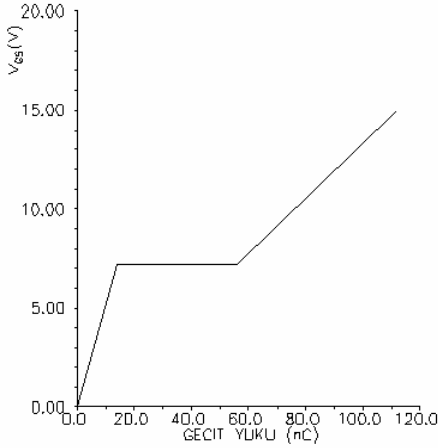
b- t_{OFF} toplam kesime gitme süresini hesaplayınız.

c- MOSFET'lerin toplam P_T güç kaybını 120°C için hesaplayınız. (P_L, P_G, P_S ihmal edilebilir).

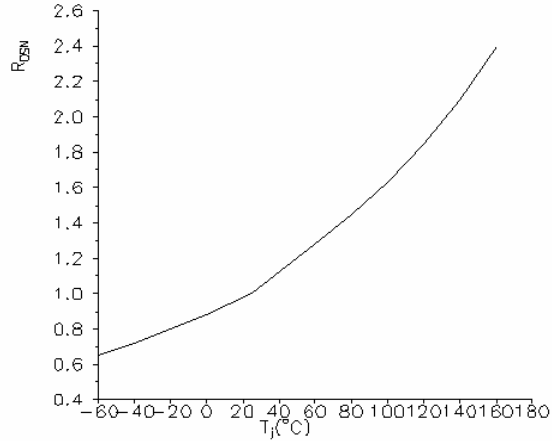

Şekil-3a)

Şekil-3b)

Şekil-3c)

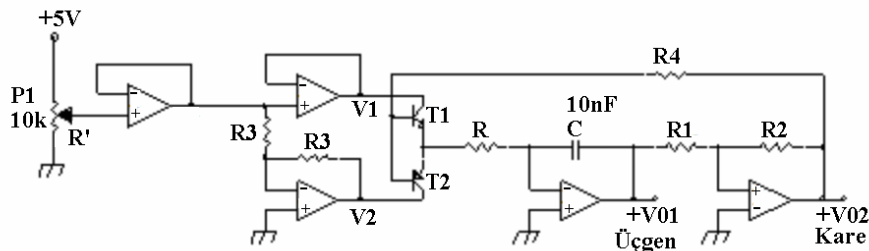

Şekil-3d)

4. Şekil-4'teki düzen, yer değiştirmeyi frekansa çevirmek üzere kullanılacaktır. Devredeki döner potansiyometre bir yer değiştirme (dönme açısı) algılayıcısıdır. Potansiyometre 270° dönmektedir ve direnç- dönme açısı ilişkisi

$$R' = P_1 \frac{\alpha}{270^\circ}$$

şeklinde verilmektedir. Dönme açısı $\alpha=0$ iken osilasyon frekansı $f=0$, açı $\alpha=270^\circ$ iken osilasyon frekansı 2700 Hz olacaktır. Devredeki işlemsel kuvvetlendiriciler için $V_{omaks} = 10\text{V}$, $V_{omin} = -10\text{V}$ olarak verilmiştir. Üçgen dalganın genliği tepeden tepeye 2.5V olacaktır. $R_2= 10\text{k}$ olarak verilmiştir. R ve R_1 elemanlarına verilecek değerleri bulunuz.

Şekil-4